

## פסחים ט

משנה. אין חוששין שמא גיררה חולדה מבית לבית וממקום למקום, דאם כן מחצר לחצר ומעיר לעיר - אין לדבר סוף.

דיוק מהמשנה והבאת סתירה

|   |   |
|---|---|
| <b>משנה פסחים - אין חוששין שמא גיררה חולדה מבית לבית וממקום למקום</b> | <b>משנה אהלות - מדורות הנכרים טמאים. וכמה ישהה במדור ויהא המדור צריך בדיקה - ארבעים יום, ואף על פי שאין לו אשה. וכל מקום שחולדה וחזיר יכולין להלך - אין צריך בדיקה!</b> |
| <b>סתירה</b>  | אם רואים ששקל, צריך בדיקה   |
| <b>פתרון - ר' זירא</b>  | בלחם - משיירא   |
| <b>רבא - אין סתירה בכלל</b>   | דודאי דחזינא דשקל - מי יימר דאכלתיה? הוי ספק וודאי, ואין ספק מוציא מידי ודאי. <b>ספק אחד</b>  |
|   | אם יש חולדה, אנו מניחים שאכל בבשר - לא משיירא   |
|   | אימור הוה, אימור לא הוה, ואם תמצא לומר הוה - אימור אכלתיה. <b>ספק ספיקא</b>   |

קושי על דברי רבא: ואין ספק מוציא מידי ודאי?

| מקור להקשות   | תירוץ        |              |          |           |  |            |              |                  |            |            |              |         |           |
|---|--------------|--------------|----------|-----------|--|------------|--------------|------------------|------------|------------|--------------|---------|-----------|
| <p><b>חבר שמת והניח מגורה מליאה פירות, ואפילו הן בני יומן - הרי הן בחזקת מתוקנין.</b></p> <p>והא הכא, דודאי טבילי הני פירי, וספק מעושרין וספק לא מעושרין - וקאתי ספק ומוציא מידי ודאי!</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="text-align: center;">טבל</td> <td style="text-align: center;">מעושר</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">ודאי טבל</td> <td style="text-align: center;">ספק מעושר</td> </tr> </table>  | טבל          | מעושר        | ודאי טבל | ספק מעושר | <p><b>תירוץ 1:</b> התם ודאי וודאי הוא, דודאי מעשרי, כדרבי חנינא חוזהא. דאמר רבי חנינא חוזהא: חזקה על חבר שאין מוציא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן.</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="text-align: center;">טבל</td> <td style="text-align: center;">מעושר</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">ודאי טבל</td> <td style="text-align: center;">ודאי מעושר</td> </tr> </table> <p><b>תירוץ 2:</b> ואי בעית אימא: ספק וספק הוא, דילמא מעיקרא אימור דלא טבילי, כרבי אושעיא. דאמר רבי אושעיא: מערים אדם על תבואתו ומכניסה במוץ שלה, כדי שתהא בהמתו אוכלת ופטורה מן המעשר.</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="text-align: center;">טבל</td> <td style="text-align: center;">מעושר</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">ספק טבל</td> <td style="text-align: center;">ספק מעושר</td> </tr> </table>  | טבל        | מעושר        | ודאי טבל         | ודאי מעושר | טבל        | מעושר        | ספק טבל | ספק מעושר |
| טבל   | מעושר        |              |          |           |  |            |              |                  |            |            |              |         |           |
| ודאי טבל  | ספק מעושר    |              |          |           |  |            |              |                  |            |            |              |         |           |
| טבל   | מעושר        |              |          |           |  |            |              |                  |            |            |              |         |           |
| ודאי טבל  | ודאי מעושר   |              |          |           |  |            |              |                  |            |            |              |         |           |
| טבל   | מעושר        |              |          |           |  |            |              |                  |            |            |              |         |           |
| ספק טבל   | ספק מעושר    |              |          |           |  |            |              |                  |            |            |              |         |           |
| <p><b>אמר רבי יהודה: מעשה בשפחתו של מציק אחד ברימון, שהטילה נפל לבור ובא כהן והציץ בו לידע אם זכר הוא אם נקבה היא. ובא מעשה לפני חכמים וטיהרוהו, מפני שחולדה וברדלס מצויין שם.</b></p> <p>והא הכא, דודאי הטילה, וספק גררוהו וספק לא גררוהו ההיא שעתא, וקאתי ספק ומוציא מידי ודאי!</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="text-align: center;">הפילה לבור</td> <td style="text-align: center;">גררוהו מהבור</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">ודאי</td> <td style="text-align: center;">ספק</td> </tr> </table> | הפילה לבור   | גררוהו מהבור | ודאי     | ספק       | <p><b>תירוץ 1:</b> לא תימא שהטילה נפל לבור אלא אימא שהפילה כמין נפל לבור והוי ספק וספק קושי: והא לידע אם זכר הוא אם נקבה היא קותני!</p> <p><b>תירוץ לקושי:</b> הכי קאמר: לידע אם רוח הפילה אם נפל הפילה, ואם תמצא לומר נפל הפילה - לידע אם זכר הוא ואם נקבה היא.</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="text-align: center;">הפילה לבור</td> <td style="text-align: center;">גררוהו מהבור</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">ספק רוח ספק וולד</td> <td style="text-align: center;">ספק</td> </tr> </table> <p><b>תירוץ 2:</b> ואיבעית אימא: התם ודאי וודאי הוא, כיון דחולדה וברדלס מצויין שם - ודאי גררוהו בההיא שעתא. נהי דשיורי משיירא - מיגרר מיהת ודאי גרום בההיא שעתא.</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="text-align: center;">הפילה לבור</td> <td style="text-align: center;">גררוהו מהבור</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">ודאי</td> <td style="text-align: center;">ודאי</td> </tr> </table> | הפילה לבור | גררוהו מהבור | ספק רוח ספק וולד | ספק        | הפילה לבור | גררוהו מהבור | ודאי    | ודאי      |
| הפילה לבור  | גררוהו מהבור |              |          |           |  |            |              |                  |            |            |              |         |           |
| ודאי  | ספק          |              |          |           |  |            |              |                  |            |            |              |         |           |
| הפילה לבור  | גררוהו מהבור |              |          |           |  |            |              |                  |            |            |              |         |           |
| ספק רוח ספק וולד  | ספק          |              |          |           |  |            |              |                  |            |            |              |         |           |
| הפילה לבור  | גררוהו מהבור |              |          |           |  |            |              |                  |            |            |              |         |           |
| ודאי  | ודאי         |              |          |           |  |            |              |                  |            |            |              |         |           |

קושי על המשנה: ומי אמרינן אין חוששין שמא גררה חולדה?

|   |   |
|---|---|
| <b>משנה שלנו - אין חוששים שמא גיררה חולדה</b> | <b>משנה בהמשך - יניחנו בצנעה (כנראה כדי לשמור מחולדה)</b>                     |
| אביי  | בארבעה עשר דלא שכיחא ריפתא בכולהו בתי - לא מצנעא                              |
| קושי של רבא על אביי                           | וכי חולדה נביאה היא? דידעא דהאידינא ארביסר ולא אפי עד לאורתא, ומשיירא ומטמרא? |



|  |  |                    |
|--|--|--------------------|
| מה שמשייר - יניחנו בצנעה, שמא תטול חולדה בפנינו, ויהא צריך בדיקה אחריו.  |  | רבא                |
| הרוצה לאכול חמץ אחר בדיקה כיצד יעשה? מה שמשייר - יניחנו בצנעה, שלא תבוא חולדה ותיטול בפנינו, ויהא צריך בדיקה אחריו |  | ברייתא לחזק את רבא |
| גזירה שמא יניח עשר וימצא תשע   |  | רב מרי             |

### דיני ספקות

מקרה 1: תשע ציבורין של מצה ואחד של חמץ,

- ואתא עכבר ושקל ולא ידעינן אי מצה שקל אי חמץ שקל היינו תשע חנויות.
- פירש ואתא עכבר ושקל היינו סיפא.

המקור לתשע חנויות: דתניא: **תשע חנויות, כולן מוכרין בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבלה, ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח - ספיקו אסור. ובנמצא הלך אחר הרוב.**

מקרה 2: שני ציבורין, אחד של מצה ואחד של חמץ ולפניהם שני בתים, אחד בדוק ואחד שאינו בדוק, ואתו שני עכברים אחד שקל מצה ואחד שקל חמץ, ולא ידעינן הי להאי עייל והי להאי עייל - היינו שתי קופות.

המקור לשתי קופות: דתניא: **שתי קופות, אחת של חולין ואחת של תרומה ולפניהם שני סאין, אחד של חולין ואחד של תרומה ונפלו אלו לתוך אלו - מותרין, שאני אומר: חולין לתוך חולין נפלו, ותרומה לתוך תרומה נפלה.**

קושי על ההשוואה לשתי קופות: אימור דאמרינן: שאני אומר בתרומה דרבנן, בחמץ דאורייתא מי אמרינן?

תירוץ: אטו בדיקת חמץ דאורייתא? דרבנן היא! דמדאורייתא בביטול בעלמא סגי ליה.

